

ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑ

Τὰ χρόνια σὰν τὰ κύματα, περνοῦνε καὶ διαβαίνουν
Κὴ ὀπίσω τοὺς ἀφίνουνε μονάχα τὸν ἀφρό τοὺς,
Μὰ καὶ ἀφροὶ δὲν μένουνε, μὰ χάνονται καὶ σβένουνε.
Μέσ' ἑσῶν ἀνέμων τῇ βοῇ, ἑστῆς θάλασσας τοὺς κρότους.

Ἔτσι καὶ ἡ ἐνθύμησις τῶν χρόνων ποὺ περνοῦνε,
Σιγὰ, σιγὰ μαραίνεται καὶ χάνεται καὶ σβήνει
' Ἀπ' ταῖς φροντίδες τῆς ζωῆς ποὺ ἑστὴν καρδιὰ γυρνοῦνε
Καὶ τίποτε, καὶ τίποτε ὀπίσω δὲν ἀφίνει.

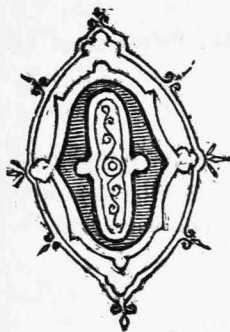
Μὰ τῶν κυμάτων τοὺς ἀφροὺς κάμμιὰ φορὰ συνάζει
' Ὁ ἥλιος καὶ ἑστὰ σύννεφα τὰ κάτασπρα τοὺς βάζει.

Ἔτσι συνάζομε κὴ ἐμεῖς τῆς νειότητος τὰ λουλούδια
Καὶ μέσα ἑστὰ λευκώματα τὰ γράφομε τραγούδια.

M...

Η ΜΗΤΗΡ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Α

ΤΑΝ νεανίς τις νυμφεύηται, σπανίως ἀναλογίζε-
ται τὴν σπουδαιότητα τῶν φροντίδων, αἵτινες
ἐπιβάλλονται αὐτῇ.

Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν φροντίδων τούτων
ὑπάρχει μία πρὸ πάντων, ἣν ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ
ἐξετάσῃ πολὺ σοβαρῶς, ἡ τῆς μητρότητος.

Πᾶσαι αἱ μητέρες ἀγαπῶσι τὰ τέκνα των. Δὲν
ἀμφιβάλλομεν περὶ τούτου· ἀλλὰ γνωρίζουσι νὰ
τὰ ἀγαπῶσιν ὅπως πρέπει; Ὑπάρχουσι τοσοῦτοι
τρόποι τοῦ ἀγαπᾶν τὰ τρυφερὰ ταῦτα πλάσματα! ...

Ὁ καλλίτερος βεβαίως εἶνε ἐκεῖνος, καθ' ὃν ἡ μήτηρ δὲν ἔχει ὑπ'
ὄψει ἢ τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ τέκνου, οὐχὶ δὲ τὴν ἰδίαν
εὐτυχίαν.

Ἡ μήτηρ, ἐμψυχομένη ἐκ τῆς ἀφιλοκερδοῦς ταύτης ἀγάπης, θὰ
προφυλαχθῇ ἀπὸ πάσης ἐκδηλώσεως τῆς ἀγάπης της δυναμένης νὰ
παρανοηθῇ καὶ νὰ ἐπενέγκῃ οὕτω κακὸν ἀποτέλεσμα.

«Δὲν ὑπάρχουσιν ἀσθενέστεραι μητέρες, λέγει ὁ Ἑρνέστος Λεγουδέ, ἐκείνων αἵτινες θεωροῦσιν ὡς τέρψιν καὶ ὄχι ὡς καθήκον τὴν μητρότητα».

Ἡ μητρότης δὲν εἶνε μία τῶν μεγαλειτέρων ἀποστολῶν, ἄς δύναται ν' ἀναθέσῃ ὁ Θεὸς εἰς τὰ ἀνθρώπινα πλάσματα;

Ἄλλ' ἀφ' οὗ τὴν θεωροῦμεν τοσοῦτον ὑψηλὴν τὴν ἀποστολὴν ταύτην, δέον ἐκεῖνα αἵτινες θὰ τὴν ἐκπληρώσωσι νὰ τὴν ἐξετάσωσι μετ' ἀστείου βλέμματος καὶ νὰ τὴν ἐννοήσωσι μετ' ἀνοικτῆς καὶ οὐχὶ ἀδυνατού καρδίας.

Τότε θὰ ἴδῃ ἡ μήτηρ ὅτι τὸ τέκνον τῆς εἶνε πᾶν ἄλλο ἢ ἄθυμα τέρπον τὴν οἰκιακὴν ἐστίαν, ἢ πλαγγὼν ἦν δέον νὰ στολίσῃ, ἢ ψιττακὸς ὃν πρέπει νὰ μάθῃ νὰ φλυαρῇ. Ὁ ἀνὴρ ἐν αὐτῷ ψυχὴν ἐμπειστευμένην εἰς τὰς φροντίδας τῆς καὶ δεομένην διαπλάσεως. Θὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἀναπτύσσουσα τὸ τρυφερόν τοῦτο ὃν, τὸ ἄπειρον καὶ εὐπλαστον τοῦτο πνεῦμα, ὀφείλει νὰ σκεφθῇ μᾶλλον περὶ τοῦ μέλλοντος ἢ περὶ τοῦ παρόντος, ἐξακολουθοῦσα δὲ μετ' ἀνθρωπίνου καὶ μητρικοῦ ἔρωτος τὸ ἔργον τῆς, δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει οὐ μόνον «τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐτυχίαν» τοῦ τόσο ἀγαπητοῦ τέκνου, ἀλλὰ καὶ τὸν θεὸν ἐκεῖνον νόμον τὸν ποιοῦντα πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀδελφούς.

Ἡ ἀγωγὴ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ σκοπὸν τὴν ἀποκλειστικὴν διδασκαλίαν τῶν κοινωνικῶν τοῦ ἀνθρώπου καθηκόντων, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, εἰς τὸν τοῦ τέκνου ἐγκεντρισμὸν μετὰ τῶν αἰσθημάτων τῶν κοσμούντων τὸν ἔντιμον ἄνδρα, ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς λέξεως ἐκδοχῆς.

Ἡ μήτηρ τέλος ὀφείλει νὰ μύσῃ τὸ τέκνον τῆς τὰ καθήκοντα, ἅτινα πᾶν ἀνθρώπινον ὃν ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ πρὸς ἑαυτό, πρὸς τοὺς φίλους του, πρὸς τὴν οἰκογένειάν του, πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν Θεόν, τὰ καθήκοντα λέγω ἐκεῖνα, ἅτινα αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ ἐκπληροῦσι μετ' ἀξιοπρεπείας καὶ ἀκόπως, καὶ πρὸς βλάβην ἐνίοτε τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων.

Θὰ μοὶ ἀντιτείνωσι, πιστεῶ, ὅτι ἐν μέσῳ πολιτισμοῦ ἐν ᾧ πλεῖσται προλήψεις περιβάλλουσι τὴν κρίσιν δι' ἀτμοσφαιρᾶς νοσώδους, εἶνε δύσκολον νὰ μὴ ἀποπλανηθῇ τις τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος.

Ὅχι, Κυρίαί μου, ὄχι δι' ἐκεῖνον ὅστις ἀγαπᾷ καὶ ἐγκολποῦται τὸ καθήκον, ἢ ἐκπλήρωσις αὐτοῦ δὲν εἶνε τοσοῦτον δύσκολος, ὅσον ὑποθέτει τις ἕως.

Ἰνα φωτίσῃ δὲ τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος ὁ Πανάγαθος Θεὸς τί-

θησιν ἐν ἡμῖν φωτεινὸν ὄδηγόν, αὐστηρὰν ἀλλ' εἰλικρινῆ φωνήν· τὴν *συνείδησιν*. Καὶ ἵνα συνειθίσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ τῇ φιλικῇ φωνῇ, ἔθηκεν ἐγγύς τοῦ λίκνου μας τὴν μητέρα ... Σκεφθῆτε καλῶς, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστριαι, ὅτι ἡ κατανόησις τῆς συνειδήσεως εἶνε ἐν τῶν σπουδαιοτέρων βαρῶν τῆς μητρότητος.

B

Ἡ ὁδὸς τοῦ καθήκοντος οὐδέποτε εἶνε σκολιά· εἶνε ἡ εὐθεῖα γραμμὴ τοῦ δικαίου. Πᾶσα σκέψις ἐμπνεομένη ὑπὸ τῆς πανουργίας, τῆς φιλαυτίας, τῆς φιλοδοξίας ἢ τῆς ὑπεροψίας, τέλος ὑπὸ τοῦ πολυαριθμοῦ λεγεῶνος τῶν αἰσχυρῶν παθῶν, ἅτινα δὲν παύουσι νὰ προσβάλλωσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀποτρέπει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ καθήκοντος. Πρέπει μεθ' ὑπομονῆς καὶ θάρρους νὰ παλαίῃ τις ἀπαύστως κατὰ τῶν ἐχθρῶν τούτων. Ἄλλ' ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ ἡ ψυχὴ ἐνδυναμοῦται, ἐξαγνίζεται, ἀνυψοῦται καὶ βαίνει πρὸς τὴν τελειότητα. Ἐκεῖ ἔγκειται ἡ δόξα αὐτῆς.

Τὸ τέκνον, τὸ γλυκὺ τοῦτο βᾶρος, τὸ μικύλον καὶ ἐλαφρόν, ὅπερ φαίνεται ὡς ζῶν ἄθυρμα, ἄθυρμα προσφιλές, ὅπερ ἡ μήτηρ μεθ' ἡδονῆς καὶ μετὰ χαρᾶς στολιζει, μετὰ τινα ἔτη, τοσοῦτον ταχέως διαρρεύσοντα ὥστε μόλις θὰ λάβῃ καιρὸν νὰ τὰ ἀριθμήσῃ, τὸ τόσον μικρόν τοῦτο ὄν θὰ λάβῃ θέσιν ἐν τῇ κοινωσίᾳ.

Ἄλλὰ τὸ τέκνον εἶνε μόνον ἀπλοῦς σπόρος πλήρης ἐλπίδων· τὰ πάντα ἀναμένει ἐκ τῆς μητρός του. Ὀφείλει μὲν αὐτῇ τὴν ὑπαρξίν του, ἀλλὰ δέον νὰ τῇ ὀφείλῃ πολλὰ ἔτι· διότι τὴν ὑπαρξίν ταύτην τὴν ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὶν ἢ τὴν λάβῃ παρὰ τῆς μητρός του. Αὕτη λοιπὸν πρέπει ν' ἀποκτήσῃ ἄλλα δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ τέκνου τῆς.

Ὅ,τι αὕτη μόνη δύναται νὰ δώσῃ αὐτῷ εἶνε πρῶτον μὲν ἡ φιλόστοργος μέριμνα περὶ τῆς υἱείας του, εἶτα δὲ αἱ προσεκτικαὶ καὶ συνεταὶ φροντίδες περὶ τῆς φυσικῆς του ἀναπτυξεως. Ἄλλὰ δὲν περιορίζονται ἕως ἐδῶ μόνον τὰ καθήκοντα τῆς μητρός. Ἡ φυσικὴ ἀγωγή εἶνε τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν ὅσα τὸ τέκνον περιμένει ἐξ αὐτῆς. Τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς οὔσης ἀνωτέρας τῆς τοῦ σώματος, ἡ ἠθικὴ ἀγωγή δέον νὰ θεωρῆται σπουδαιοτέρα τῆς φυσικῆς.

Ἴδου πῶς ὁ Aimé Martin, εἰς τῶν μᾶλλον μελετησάντων τὴν ἀποστολὴν τῆς γυναικός, ἐκφράζεται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου:

«Βεβαίως ὁ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶνε νὰ ὑποβιάσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν μητρικῶν φροντίδων, τῶν καταβαλλομένων κατὰ τὴν νηπιακὴν τοῦ τέκνου ἡλικίαν· ἀλλὰ πρέπει αἱ γυναῖκες νὰ μάθωσι, καὶ πῶς θὰ τὸ ἐμάνθανον ἂν οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ταῖς τὸ εἶπῃ, ὅτι δὲν θὰ εἶνε μητέρες κατὰ τὸν ἠθικὸν νόμον τῆς φύσεως, ἢ ὅταν ἐργασθῶσι πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ψυχῆς τῶν τέκνων των ... Πᾶσα μήτηρ πλὴν τῆς ζωῆς ἦν δίδει εἰς τὸ τέκνον ὀφείλει νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτῷ καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην, ἂν θέλῃ ν' ἀπολύσῃ ἄλλης τινὸς εὐτυχίας ἢ τῆς τοῦ νὰ βλέπῃ αὐτὸ ἀναπνεύον τε καὶ κινούμενον, τῆς εὐτυχίας ἐκείνης, ἣν ὁ Σαίξπηρ τοσοῦτον καλῶς ἐκφράζει, θέτων εἰς τὸ στόμα τῆς μητρὸς τοῦ Κοριολανοῦ τοὺς ἐξῆς λόγους:— «Ἡσθάνθη ὀλιγωτέραν χαρὰν κατὰ τὴν γέννησίν του ἢ καθ' ἣν ἡμέραν τὸν εἶδα νὰ διαπράξῃ ἀνδρικήν τινα πράξιν.»

Ἡ μήτηρ λοιπὸν ὀφείλει εἰς τὸ τέκνον της πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν ἀγωγὴν ἐκείνην, ἣτις ἀναπτύσσει τὰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς αὐτοῦ ἀρετάς, τὴν ἀγωγὴν ἐκείνην ἣτις φωτίζει τὸ πνεῦμα, διαπλάσσει τὴν κρίσιν, εὐρύνει τὴν καρδίαν καὶ ἐνισχύει τὴν ψυχὴν.

Ἐὰν αὕτη ἀμελήσῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον της τοῦτο, εἴτε ἐκ συμφέροντος, εἴτε ἐκ κουφότητος, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, ὅτε θὰ ὀφείλῃ λόγον εἰς τὸ τέκνον της, ὅπερ αὐτὴν μόνον εἶχεν ὅπως τὸ ὀδηγῆ εἰς τὸ ἀγαθόν, εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὸν Θεόν.

Δὲν γνωρίζω ἥδονην ἐπαγωγότεραν, σπουδαιοτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ἐκείνης, ἣν αἰσθάνεται τις ἐπαγρυπνῶν καὶ διευθύνων τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς ψυχῆς. Δὲν φαίνεται ὅτι ὁ Πλάστῃς ἀναθέτων τὴν ἀποστολὴν ταύτην εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς ἐκάλεσεν ὅπως συνεργασθῶσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἔργου του; Δέον λοιπὸν πᾶσαι αἱ μητέρες νὰ ἐνοήσωσι καλῶς τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐθύνην τοιαύτης ἀποστολῆς.

1888

ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ Μ. ΛΑΜΝΗ

ΟΙ ΨΑΡΑΔΕΣ

Μὲ μι' ἀφρόπλαστη Νεράιδα, μιὰ ὁμορφονῆ,
 Τὸ παιδί τῆς Ἀφροδίτης ψάρει ἀντάμα,
 Μὲ καλάμι, μὲ ἀπόχη καὶ μὲ πετονιά
 Καὶ καρδιά νὰ μὴν ἀφήσουν τῶγαν κάνει τάμα.